

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ İLE AR-GE VE TASARIM MERKEZLERİNDE KÖKLÜ DEĞİŞİKLİKLER YOLDA

MODERN AR-GE ÖZEL BÜLTEN

Tarih: 28.10.2020

Konu: Teknopark girişimcileri ve yönetici şirketler ile Ar-Ge ve Tasarım merkezleri ile ilgili değişiklikler öngören Kanun teklifi

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 01.10.2020 tarihi itibarıyla Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonuna sunuldu. Yakın zamanda Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle yasallaşmasını beklediğimiz Kanun teklifi ile Ar-Ge alanında temel düzenleyici kanunlar olan 06.07.2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile 28.02.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’da çeşitli değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

Bu bültenimizde söz konusu kanun teklifi ile 5746 ve 4691 sayılı temel Ar-Ge mevzuatında yapılması planlanan değişiklikler hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktayız. Kanun’un yasallaşması ve Resmi Gazete’de yayımlanması akabinde sizleri ayrıca bilgilendireceğiz.

1. 4691 SAYILI TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNU’NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

a. Teklif ile 4691 kanunda yeni tanımlamalar yapılmaktadır

Teklifle, 4691 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinde değişiklikler ve yeni tanımlamalar yapılmaktadır.

Ar-Ge binası: Bölgelerde Ar-Ge, tasarım ve yenilik faaliyetleri yürüten girişimcilere tahsis edilecek ofislerin, ortak alanların ve bölge hizmetlerinin sunulması ile ilgili birimlerin yer aldığı bina

Atölye: Girişimciler tarafından Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan makine ve ekipmanların bulunduğu yapıyı ya da alanı

Stajyer: YÖK ce yükseköğretim kurumlarında veya MEB ca mesleki ve teknik eğitim okul kurumlarında verilmesi uygun görülen her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik uygulamalı dersler dışında, öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi, sektörün tanınması, iş hayatına uyum, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmek amacıyla işletmelerde mesleki çalışma yapan öğrenciler

b. Bölgenin kurulmasına karar veren değerlendirme kurulunda teknoloji konusunda faaliyet gösteren yetkin kuruluş sayısı arttırılmaktadır

Teknoloji Geliştirme Bölgesi kuruluşu ile ilgili başvuruları değerlendirmek üzere oluşturulan Değerlendirme Kurulu üyeleri arasına Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ilave edilmekte ve mevcut düzenlemeye göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenecek teknoloji konusunda faaliyet gösteren bir özel kuruluştan katılacak temsilci yerine 2 kurum ve kuruluştan bir temsilcinin katılımı ile Değerlendirme Kurulu oluşturulacağı ifade edilmektedir. Ayrıca Cumhurbaşkanının bölge alanı iptaline ilişkin de karar vereceğine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

c. Yönetici şirket esas sözleşmesi ve bu sözleşme değişiklikleri için artık Bakanlık izin şartı aranacaktır

Teklifle, teknoloji geliştirme bölgesi ilanında sonra kurulacak yönetici şirketin 4691 sayılı Kanun'un amacına ve belirlenen yükümlülüklerine uygun olarak faaliyet göstermesini sağlamak amacıyla ana sözleşme ve bu sözleşmede yapılacak değişiklikler için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı izin şartı getirilmektedir.

d. Kuluçka merkezi artık bölge dışında da kurulabilecektir

Yapılan değişiklikle, Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketlerinin bünyelerinde yer alan kuluçka merkezlerini Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenecek şartlar çerçevesinde bölge dışında da açabilmelerine imkan sağlanmakta ve bu şartlar çerçevesinde girişimcilerin destek, teşvik ve muafiyetlerden yararlandırılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Kuluçka girişimcisi “*kuluçka merkezlerinde yer alan Ar-Ge, teknolojik yenilik, yazılım ve tasarım faaliyetlerinde bulunan ve nitelikleri ve bu merkezlerde bulunabilecekleri süre Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen erken aşama girişimciler*” olarak tanımlanmaktadır.

Düzenlemeye göre bölge alanı dışında kuluçka merkezi kurulabilmesi için Değerlendirme Kurulu kararı ve Bakanlık izni gerekmektedir.

e. Girişimcilerin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı artık bakanlık il müdürlüklerince verilecektir

İlgili idarelerden alınması gereken iş yeri ama ve çalışma ruhsatının Bakanlık il müdürlükleri marifetiyle verilmesi yoluyla girişimcilere kolaylık getirilmektedir.

Kanun'un 'inci maddesinde yapılan düzenleme aşağıdaki gibidir:

“Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan Ar-Ge ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı ilgili mevzuat çerçevesinde Bakanlık il müdürlükleri tarafından düzenlenir ve denetlenir.”

f. Projelerin sürekliliği ile girişimcilerce yönetici şirkete iletilecek bilgi ve belgelerin zamanında temini artık daha önemli hale gelmektedir

Mevcut Kanun'da girişimcilerin zamanında yeni proje sunmaması ile yönetici şirkete zamanında iletilmeyen bilgi ve belgelerin mevcut olması durumunda sözleşme feshine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktaydı. Diğer taraftan yürürlükte olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde bölgede yer alan ve projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yeni bir proje sunmayan girişimcinin son projesinin tamamlanma tarihinden itibaren 30 gün içinde ilgili vergi dairesine ve Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi, üç ay içerisinde yeni bir Ar-Ge veya tasarım projesi başlatılmaması halinde, mevcut kira sözleşmesi süresi dikkate alınmaksızın girişimcinin bölgeden ihraç edilmesini temin edecek gerekli işlemlerin yapılması yönetici şirketin görev ve sorumlulukları arasında sayılmakla birlikte bu sefer Kanuni düzenleme yapılmaktadır.

Düzenleme aşağıdaki gibidir:

“Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yönetmelikte belirlenen şartlar dahilinde yeni proje sunmaması ve ilgili mevzuat çerçevesinde yönetici şirkete iletmekte yükümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri halinde, sözleşme fesh olunmuş sayılır. Fesih tahliliye nedenidir.”

g. Temel bilimler desteğinin kapsamı genişletilmektedir

4691 sayılı Kanun'da yer alan “Temel bilimler” ifadesi “desteklenecek program” şeklinde değiştirilmekte ve Desteklenecek Programlar başlığı “Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya, biyoloji lisans programları ile Bakanlıkça belirlenecek diğer programları” olarak tanımlanmaktadır.

Mevcut düzenlemeye göre sadece matematik, fizik, kimya ve biyoloji alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden teknoloji geliştirme bölgeleri firmaları ile bölge yönetici şirketlerinin bu personele ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı iki yıl süreyle Bakanlık tarafından karşılanmaktadır.

Yapılan değişiklikle günümüz ihtiyaçlarına uyumlu olacak şekilde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bu 4 alanın dışında da program belirleme konusunda yetki verilmektedir. Bakanlığın verilen yetki doğrultusunda yapılacak alt düzenlemelerle sayılan dört alan dışında teşvik edilecek bölümleri belirleyeceği değerlendirilmektedir. Mevcut düzenlemede yer alan desteğin ilgili ayda bölgede istihdam edilen toplam personel sayısının %10'unu geçemeyeceği hususunda bir değişiklik yapılmamıştır.

h. Teknopark yönetici şirketlerinde çalışan desteklenecek program mezunlarının Ar-Ge personeli olma şartı kaldırılmaktadır

Yapılan değişiklikle, temel görevi girişimcilerin yürüttükleri Ar-Ge projelerine destek olmak olan Teknopark yönetici şirketlerinde kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi hizmetlerinde istihdam edilen desteklenecek program mezunlarının Ar-Ge personeli statüsünde olmadan istihdam edilebilmeleri ve desteklenmeleri amaçlanmaktadır.

i. Bölgede ihtiyaç duyulacak hizmetler genişletilmekte ve bunların tamamı Bakanlık bütçesinden karşılanabilmektedir

Teklifle yapılan değişiklikle; teknoparklarda faaliyet gösteren girişimcilerin üniversite-sanayi işbirliği ile geliştirdikleri projelerin hayata geçirilmesi, projelerde ortaya çıkan ürünlerin prototipinin oluşturulması, testlerin yapılması amacıyla bölge yönetici şirketlerine alt yapı, idare binası ve kuluçka merkezi için yardım amaçlı verilen desteğin yanı sıra Ar-Ge binası, atölye ve buralarda yer alacak ekipmanlara yönelik destekler de verilebilecektir. Yeni düzenlemede yapılacak harcamaların ancak "yönetici şirketçe karşılanmayan kısmı"nın karşılanacağına ilişkin hükmün kaldırılmış olduğu dikkat çekmektedir.

j. Bölgedeki firmalarda istihdam edilecek doktora öğrencisi Ar-Ge personeli için destek sağlanabilecek

Teklifle getirilen yeni düzenlemeye göre, Bakanlıkça belirlenecek şartları taşıyan doktora öğrencisi Ar-Ge personeli istihdam eden girişimcilerin desteklenmesi hedeflenmektedir. Kanun teklifine göre, yalnızca doktora öğrencisi Ar-Ge personelini (tasarım personeli maddede sayılmamıştır) istihdam eden girişimciler desteklenebilecektir. Madde gerekçesinden desteğin girişimciye verileceği anlaşılmaktadır. Desteğin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Yönetmelikle düzenleme yapılması beklenmektedir.

Bu düzenleme halihazırdaki Kanun'un 8/4 maddesinde yer alan temel bilimler desteğinden (yeni teklifteki adı ile desteklenecek program) ayrı ve buna ektir.

k. Kanun kapsamında yer alan girişimcilerce stajyer istihdam edilmesi halinde bakanlıkça destek sağlanabilecektir

Teklifle getirilen yeni düzenlemeye göre yüksek öğrenimlerine ve mesleki eğitimlerine devam eden öğrencilerin alanlarıyla ilgili sanayinin beklenti ve ihtiyaçlarını gözlemlemelerine ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda kendilerini geliştirmelerine imkan veren uygulama fırsatlarının artırılmasına yönelik olarak ülkemizdeki özel sektörün Ar-Ge, yenilik ve teknoloji altyapısını güçlendirecek insan kaynağı girdisinin desteklenmesi için Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan firmalara nakdi destek verilmesi hedeflenmektedir. Madde gerekçesinden desteğin girişimciye verileceği anlaşılmaktadır. Desteğin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Yönetmelikle düzenleme yapılması beklenmektedir.

l. Girişimcilerin Yıllık İstisna Kazanç Tutarının Yüzde İki Her Yıl Zorunlu Olarak Yatırıma Yönlendirilecektir

Yapılması öngörülen düzenleme ile ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla özel sektörün ayıracağı kaynaklarla sermayeye dayalı mekanizmaların kurulması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Zorunluluk kapsamına yıllık 1.000.000 TL ve üzeri istisna kazancı olan girişimciler girmektedir

Teklif ile getirilen düzenlemeye göre, 01.01.2022 tarihinden itibaren yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde gösterilen istisna kazanç tutarı 1.000.000 TL ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince, bu tutarın yüzde ikisi geçici bir hesapta takip etmek suretiyle sermaye yatırımı yapmak üzere ayrılır.

İlgili yılın sonuna kadar sermaye yatırımı yapılması gerekmektedir

Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerce ayrılan bu tutarın geçici hesabın oluşturduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması zorunluluğu getirilmektedir.

Yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde kazanç teşvikinden sınırlı olarak yararlanılabilecektir

Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması halinde, 4691 sayılı Kanun kapsamında yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden istisna edilen kazanç tutarının yüzde yirmisi vergi ziyası cezası uygulanmaksızın vergiye tabi tutulmak suretiyle gelir veya kurumlar vergisi istisnasına konu edilmez. Aktarılması gereken tutar için yıllık belirlenmiş olan üst sınır 20.000.000 TL dir. Uygulamaya yönelik usul ve esasların yönetmelik ile düzenleneceği anlaşılmaktadır.

Yararlanılmayacak kurumlar vergisi istisna tutarı, fonun getirdiği yüzde ikilik maliyetten yüksek olduğu sürece, söz konusu uygulamanın kaynak birikimi açısından başarılı sonuç vereceğini değerlendirmekteyiz.

m. Girişimci ve yönetici şirketlere sağlanan kazanç teşvikinin süresi uzatılmaktadır

Yapılan değişiklikle; yönetici şirketlerin bu Kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar ile Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım, tasarım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına tanınan kazanç istisnasına esas süre 31/12/2023 tarihinden, 31.12.2028 tarihine uzatılmaktadır.

n. Gelir vergisi istisnası, gelir vergisi stopaj teşvikine dönüştürülmekte ve teşvikin süresi uzatılmaktadır

4691 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle “ücret vergisi istisnası” yerine 5746 sayılı Kanun kapsamında şirketler ile Ar-Ge ve tasarım merkezleri için geçerli olan gelir vergisinin terkin edilmesi sistemi (gelir vergisi stopaj teşviki) getirilmektedir.

Getirilen düzenleme aşağıdaki gibidir:

“31.12.2028 tarihine kadar, bölgede çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.”

Yapılan değişiklikle gelir vergisi stopaj teşvikinin işveren lehine uygulanması gerektiği hususu netleştirilmektedir.

o. 15 kişiye kadar çalışanı olan girişimler teşvikli olarak daha fazla destek personeli istihdam edebilecek

4691 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesinin eklenen cümle ile destek personel sayısı 15 kişiye kadar (bu rakam dahil) çalışanı olan girişimciler açısından artırımlı olarak uygulanacaktır. Buna göre toplam personel sayısı onbeş kişiye kadar olan Bölge firmaları için, istihdam edilebilecek destek personeli sayısı Ar-Ge ve tasarım personel sayısının yüzde 10'u yerine yüzde 20'si şeklinde uygulanacaktır. Diğer taraftan, benzer bir düzenlemeye 5746 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren Ar-Ge ve tasarım merkezleri için yer verilmediği görülmektedir.

p. Lisansüstü eğitim sebebiyle dışarıda geçirilen teşvikli sürelerden yararlanmak için işletmede en az bir yıl çalışma şartı kaldırılmaktadır

4691 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesine göre; Bölgede yer alan işletmelerde en az bir yıl süreyle çalışan Ar-Ge ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere Bölge dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerinin tamamı gelir vergisi stopajı teşviki kapsamındadır.

Yapılan değişiklikle lisansüstü eğitim sebebiyle dışarıda geçirilen sürelerin teşvikli kabul edilebilmesi için işletmede en az bir yıl çalışma şartı kaldırılmaktadır.

q. Esnek çalışma anlayışı ile bölge dışında geçirilen teşvikli süreler arttırılmaktadır

Bölge dışında iş ve lisansüstü eğitim amacıyla dışarıda geçirilen sürelerin teşvikli olarak kabul edilmesine ilave olarak 4691 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesine eklenen düzenleme ile bölgede yer alan işletmelerde çalışan personellerin faaliyetlerinin bir kısmını bölge dışında yürütmesi ve bu sürenin de her bir personel için aylık olarak hesaplanan gelir vergisi teşvikine esas sürenin yüzde yirmisine kadar olması uygun bulunmaktadır. Böylece esnek çalışma anlayışı ile dışarıda geçirilebilecek teşvikli sürelerle halihazırda mevcut olan iş ve eğitim amaçlı sürelerin yanında bir başlık daha eklenmektedir.

Teklif ile 4691 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesine eklenen yeni düzenleme aşağıdaki gibidir:

“Buna ilave olarak Bölgede yer alan işletmelerde gelir vergisi stopaj teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla, bu fıkrada belirtilen durumlar haricinde ilgili personelin Bölge dışına geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopaj teşviki kapsamına değerlendirilir.” Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılır.”

r. Teknopark Girişimcilerine Sağlanan Sermaye Desteğinde Değişiklik

4691 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinde yer alan mevcut düzenlemeye göre, 31.12.2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerin finansmanında kullanılmak üzere, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince sağlanan sermaye destekleri beyan edilen gelirin ya da kurum kazancının yüzde onunu veya öz sermayenin yüzde yirmisini ve yıllık olarak 500.000 TL'yi aşmamak üzere kazançtan indirim konusu yapılabilmektedir.

Bölgede geliştirilen tüm projeler kapsamakta, süre ve para tutarı güncellenmektedir

Girişimcilere sermaye konulmak suretiyle ortak olunması hususunda bir değişiklik yapılmadığı görülmekle birlikte yapılan değişiklikle 31.12.2023 tarihi itibarıyla son bulacak uygulama 31.12.2028 tarihine kadar uzatılmakta, yalnızca Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirilecek projelerin finansmanı ile sınırlanan indirim teşviki yapılan değişiklikle 4691 sayılı Kanun kapsamındaki tüm projelerin finansmanına yönelik sermaye destekleri olarak genişletilmekte ve böylece Bakanlığın ayrıca bir belirleme yapmasına gerek kalmamaktadır. Ayrıca sermaye desteği sağlayanlarca yararlanılabilecek maksimum kazanç indirim tutarı da 1.000.000 TL olarak güncellenmektedir.

Desteğin izlenmesi yerine sermayedarın izlenmesi usulü benimsenmektedir

Mevcut düzenlemeye göre sağlanan sermaye desteklerinin iki yıl içinde ilgili projenin finansmanında kullanılmayan kısmı için indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergilerin gecikme faizi ile birlikte tahsil edileceğine ilişkin hüküm bulunmaktayken; yapılan değişiklikle sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalınmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da tamamen geri alınması hallerinde indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yine gecikme faizi ile birlikte tahsil edileceği düzenlenmektedir.

2. 5746 SAYILI ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE TASARIM FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUN KAPSAMINDAKİ YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

a. Kanun kapsamında uygulanan teşviklerin süresi uzatılmaktadır

Yapılan düzenlemeyle, 5746 sayılı Kanun kapsamında 31.12.2023 tarihine kadar uygulanacak teşviklerin süresi 31.12.2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

b. Temel bilimler desteğinin kapsamı genişletilmektedir

5746 sayılı Kanun'da yer alan mevcut düzenlemeye göre sadece matematik, fizik, kimya ve biyoloji alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerine bu personele ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı iki yıl süreyle Bakanlık tarafından karşılanmaktadır. Yapılan değişiklikle, günümüz ihtiyaçlarına uyumlu olacak şekilde, Bakanlığa bu 4 alanın dışında da program belirleme konusunda yetki verilmektedir. Bakanlığın verilen yetki doğrultusunda yapılacak alt düzenlemelerle sayılan dört alan dışında teşvik edilecek bölümleri belirleyeceği değerlendirilmektedir. Mevcut düzenlemede yer alan desteğin ilgili ayda Ar-Ge merkezinde istihdam edilen toplam personel sayısının % 10'unu geçemeyeceği hususunda bir değişiklik yapılmamıştır.

c. Gelir vergisi teşvikinin işveren lehine uygulanacağı hususu netleştirilmektedir

5746 sayılı Kanun'un indirim, istisna, destek ve teşvik unsurları başlıklı 3'üncü maddesinde yapılan değişiklikle Kanun kapsamında gelir vergisi stopaj teşvikinin işveren lehine uygulanacağı hususu, alt düzenlemelere ve mevcut uygulamaya uyumlu olacak şekilde, Kanun kapsamında çalışan personelin elde ettiği ücretin verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edileceği belirtilmek suretiyle netleştirilmektedir.

d. Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde lisansüstü eğitim sebebiyle dışarıda geçirilen teşvikli sürelerden yararlanmak için işletmede en az bir yıl çalışma şartı kaldırılmaktadır

Değişiklik öncesi düzenlemeye göre, Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde çalışan ve aynı zamanda lisansüstü eğitim yapmakta olan Ar-Ge ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için ise iki yılı geçmemek üzere bu merkezler dışına geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerinin gelir vergisi stopaj teşviki kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu merkezlerde en az bir yıl çalışma şartı bulunmaktaydı.

Yapılan değişiklikle merkezlerde bir yıllık süre aranmaksızın lisansüstü eğitim yapan Ar-Ge ve tasarım personeli için eğitim amacıyla dışarıda geçirilen teşvikli sürelerden yararlanmak mümkün hale gelmektedir. Düzenlemede yalnızca gelir vergisi stopaj teşvikine yer verilse de yapılan değişikliğin sosyal güvenlik primi işveren hissesi desteğini kapsayacağı değerlendirilmektedir.

e. Merkezlerde istihdam edilecek doktoralı personele istihdamı artık daha önemli

Yeni getirilen düzenlemeye göre, akademi-sanayi etkileşiminin artırılması, büyük ölçekli şirketlerde biriken tecrübenin teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan girişimcilere aktarılması amacıyla Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde görevli doktora derecesine sahip personelin üniversitelerde Ar-Ge ve yenilik alanında ders vermesi veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan girişimcilere mentorluk yapması durumunda, haftalık sekiz saat ile sınırlı olmak üzere, bu personelin dışarıda geçecek süresi gelir vergisi stopaj teşviki kapsamında değerlendirilmektedir.

f. Esnek çalışma anlayışı ile bölge dışında geçirilen teşvikli süreler arttırılmaktadır

Yeni düzenlemeyle, Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında iş, eğitim, ders verme ve mentorluk amacıyla dışarıda geçirilen teşvikli sürelerle ilave olarak, Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde gelir vergisi stopaj teşvikine konu edilen toplam çalışma süresinin yüzde yirmisine kadar olmak üzere, personelin merkez dışına geçirdiği süreler de gelir vergisi stopaj teşviki kapsamına alınmaktadır.

Böylece esnek çalışma saatlerine uyumlu olacak şekilde merkezlerde çalışan personelin faaliyetlerinin bir kısmını merkez dışına yürütmesi halinde de 5746 sayılı Kanun teşviklerinden yararlanılması mümkün hale gelmektedir.

Her ne kadar madde gerekçesinde Kanun ile sağlanan destek ve muafiyetlerden yararlanılacağı belirtilmişse de değişiklik içeren madde metnine esnek çalışma halinde gelir vergisi stopaj teşviki ile birlikte sosyal güvenlik primi işveren hissesi desteğinden de yararlanılmasının mümkün olduğunun belirtilmesinde fayda görmektedir.

g. Girişim sermayesi desteği

Yapılan düzenlemeyle sermaye fonlarının Bakanlık Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca aktarılabilecek ödenekle kurulması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Girişim sermayesi yoluyla destek almış şirketlere gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince sermaye aktarımında bulunulması teşvik edilmektedir.

Buna göre, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden teknoloji, teknolojik üretim ve yenilik faaliyetlerini desteklemek amacıyla girişim sermayesi fonlarına destek bütçesi aktarılabilmesi imkanı getirilmektedir. Girişim sermayesi desteği kapsamında kaynakların aktarıldığı girişim sermayesi fonlarından ya da bu fonların yatırım yaptığı fonların yatırımlarından yararlanan şirketlere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve özsermayenin yüzde yirmisini aşmayan kısmı yıllık kazançtan indirim yoluyla desteklenmektedir. Düzenlemeye göre yararlanılacak yıllık indirim tutarı 1.000.000 TL'yi aşmamakta, oranları ve parasal sınırlarda değişiklik yapmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır. Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından girişim sermayesi yoluyla destek almış firmalara sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da geri alınması halinde ise vergi ziyayı doğmuş kabul edilmektedir.

h. Kurumlar Vergisi Girişimcilerin Yıllık İstisna Kazanç Tutarının Yüzde İki Her Yıl Zorunlu Olarak Yatırıma Yönlendirilecektir

Düzenleme ile ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla özel sektörün ayracağı kaynaklarla sermayeye dayalı mekanizmaların kurulması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Buna göre, 01.01.2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinde yararlanılan indirim tutarı 1.000.000 TL ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır.

Aktarılan tutarın sermaye olarak konulması şartı

Bu tutarın, geçici hesabın oluşturduğu yılın sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da 4691 sayılı Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.

Aktarımın yapılmaması halinde teşvikten tam yararlanılamayacaktır

Yapılan düzenlemeye göre, belirlenen tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması halinde, yıllık beyanname üzerinden indirim konusu yapılan tutarın yüzde yirmisi o yılda yararlanılan Ar-Ge indirimine konu edilmez ve zamanında alınmayan vergiler, vergi ziyası cezası uygulanmadan tarhedilir. Yararlanılmayacak kurumlar vergisi indirimi tutarı, fonun getirdiği yüzde ikilik maliyetten yüksek olduğu sürece, söz konusu uygulamanın kaynak birikimi açısından başarılı sonuç vereceğini değerlendirmekteyiz.

Ayrıca madde ile Cumhurbaşkanının maddede yer alan tutar ve oranları birlikte ve ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, beş katına kadar arttırmaya yetkili olduğu ifade edilmektedir.

Madde gerekçesinde Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla düzenlemenin yapıldığı belirtilmiş olduğundan düzenlemenin hem Ar-Ge hem de tasarım projeleri kapsamında yararlanılan Ar-Ge ve tasarım indirimi için geçerli olabileceğini değerlendirilmekteyiz. Ancak Kanun metninde “tasarım indirimi”nin de ayrıca belirtilmesinde ya da düzenleme sadece Ar-Ge harcamaları ve Ar-Ge indirimi için geçerliyse bunun daha açık bir şekilde ifade edilmesinde fayda olduğunu değerlendirmekteyiz. Diğer taraftan konuyla ilgili usul ve esasların yönetmelik ile düzenleneceği anlaşılmaktadır.

i. Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin yerindelik ve uygunluk denetimleri 3 yıllık süre içinde ve yönetici şirketler tarafından da gerçekleştirilebilecektir

Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin ulaştığı sayı dikkate alınarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Değerlendirme ve Denetim komisyonunca iki yılda bir yapılan denetimlerin üç yıllık süreler itibarıyla yapılacağı belirtilmektedir. Böylece tamamlanan yıla ilişkin faaliyet raporlaması, izleyici ziyaretleri ve komisyon nihai kararı için mevcut olan iki yıllık süre bir yıl arttırılmak suretiyle üç yıl olarak belirlenmektedir.

Ayrıca yapılan bir diğer değişiklikle 5746 sayılı Kanun kapsamına Ar-Ge, tasarım ve yenilik faaliyetlerine yönelik yerindelik ve uygunluk denetimlerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya Bakanlıkça yetki verilen teknoloji geliştirme bölgeleri yönetici şirketleri tarafından da gerçekleştirileceği ve bu kapsamda yapılan denetimlerde nihai kararın Bakanlık tarafından alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

Saygılarımızla

Bültenlerimiz; ele alınan vergisel, diğer teşvik-destek konuları ve diğer mali konular ile ilgili genel olarak bilgi vermek amaçlı hazırlanmakta olup; finans, mali hukuk, vergi, muhasebe, çeşitli teşvik ve destek düzenlemeleri açısından hizmet veya tavsiye niteliği taşımamaktadır. Bu konularla ilgili şirket veya konu bazında özel profesyonel hizmet almanız önerilir. Bültenlerde yer alan bilgiler Resmi Gazete ya da TBMM web sitesinde yayımlanan teklif veya ilgili idarelerce yayımlandıkları şekliyle sunulmaktadır. Bu bilgilerle ilgili olarak Modern YMM açık ya da zımni bir beyan ve taahhütte bulunmamakta, bültenlerin ya da içeriğindeki konuların hata içermediğine ya da belli standartları sağladığına ilişkin herhangi bir güvence vermemektedir. Bu kapsamda bültenlerin kullanımı neticesinde gerçekleştirilecek tüm risk ve sorumluluk kullanana aittir. Modern YMM bültenlerin ya da bu bültenlerin içerdiği bilgilerin bilerek ya da bilmeyerek kusurlu/dikkatsizlikle kullanılması neticesinde doğabilecek sonuçlar nedeniyle mevzuat, akit, dava, haksız fiil vb. fiilden doğan her türlü zarar ve/veya tazminat nedeniyle sorumlu tutulamaz.